

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE 5/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om fritt bildningsarbete

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 3 april 2002 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om fritt bildningsarbete (RP 36/2002 rd) till kulturutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Marja-Riitta Pönkä, undervisningsministeriet

- vice ordförande Jorma Turunen, vuxenutbildningsrådet
- lektor, lärarkårens sekreterare Raimo Rask, Snellman-korkeakoulu
- generalsekreterare Jyrki Ijäs, Finlands Folkhögskolförening rf
- ordförande Paula Yliselä, Opintokeskusseura
- generalsekreterare Seppo Niemelä, Samverkande bildningsorganisationerna VSY.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om fritt bildningsarbete ändras så att också andra läroanstalter än de som nämns i lagen om fritt bildningsarbete, dvs. medborgarinstitut, folkhögskolor, studiecentraler, idrottsutbildningscentrer och sommaruniversitet, av särskilda skäl kan vara läroanstalter för fritt bildningsarbete. På finansieringen av

en sådan annan läroanstalt för fritt bildningsarbete tillämpas enligt förslaget i huvudsak finansieringsgrunderna för en med tanke på verksamheten lämplig läroanstaltstyp för fritt bildningsarbete, i detta fall statsandelssystemet för folkhögskolor, fränsett internatfunktionen.

Lagen avses träda i kraft den 1 augusti 2002.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Av de skäl som framgår av propositionen och med stöd av den utredning som erhållits finner utskottet propositionen behövlig och ändamålsenlig. Utskottet förordar lagförslaget med följande påpekanden och ändringsförslag.

Snellman-korkeakoulus finansiella ställning har utretts under många år. Ett alternativ har varit att ordna ställningen och ekonomin via uppgifter inom den grundläggande yrkesutbildningen och yrkesinriktade grundutbildningen som utbildning enligt lagstiftningen om fritt bildningsarbete samtidigt som samarbetet med universitet

och yrkeshögskolor utvecklas. Regeringen föreslår att finansieringsgrunden för Snellman-korkeakoulu skall omfattas av lagstiftningen om det fria bildningsarbetet. Utskottet kan med vissa ändringar godta den föreslagna modellen för konsolidering av Snellman-korkeakoulus finansiella ställning. I motiveringen till propositionen konstateras det att ett gemensamt mål för studierna vid Snellman-korkeakoulu är att skapa en grund för människans övergripande bildning och livslånga utveckling samt att väcka människan till en aktiv individ i studieprocessen liksom att bli medveten om sin möjlighet till självfostran.

Utskottet oroar sig för att ekonomin för de läroanstalter som sköter det fria bildningsarbetet försämras då ytterligare en läroanstalt härefter omfattas av lagen. Utskottet anser därför att regeringen efter lagändringen måste säkerställa finansieringen av de fria läroanstalterna och föreslår ett uttalande om detta (*Utskottets förslag till uttalande*).

Utskottet konstaterar att Snellman-korkeakoulu ordnar lärarutbildning för att tillgodose behovet av lärare som behärskar steinerpedagogik.

Detaljmotivering

2 §. Formuleringen i propositionen av vilken verksamhet som omfattas av lagen om fritt bild-

ningsarbete skapar möjligheter också för andra än s.k. traditionella läroanstalter för fritt bildningsarbete. Utskottet anser emellertid att det inte är möjligt att utsträcka lagstiftningen om det fria bildningsarbetet till ytterligare nya läroanstalter utan det nu föreslagna objektet skall vara det enda utomstående vid sidan av de egentliga finansieringsobjekten inom det fria bildningsarbetet. Utskottet föreslår därför att 2 § ändras så att tillämpningen av lagen utvidgas endast till Snellman-korkeakoulu under förutsättning att den som upprätthåller skolan har beviljats ett tillstånd enligt lagens 4 § att bedriva läroanstalt. I paragrafen föreslås därför ett nytt 7 mom.

8, 9 och 11 §. Till följd av ändringen i 2 § görs motsvarande ändringar i 8, 9 och 11 §.

Ikraftträdelsebestämmelsen. Med beaktande av tidtabellen för behandlingen av lagförslaget föreslår utskottet att datum för ikraftträdandet lämnas öppet.

Förslag till beslut

Med stöd av det som anförs ovan föreslår kulturutskottet

att lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande) som följer:

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 21 augusti 1998 om fritt bildningsarbete (632/1998) (*utesl.*) 8 § 1 mom. 3 och 4 punkten och 9 § 1 mom.,
av dessa lagrum 9 § 1 mom. sådant det lyder i den finska språkdräkten i lag 1390/2001 samt

fogas till 2 § ett nytt 7 mom., till 8 § 1 mom. en ny 5 punkt och till 11 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1390/2001 ett nytt 7 mom., varvid nuvarande 7—10 mom. blir 8—11 mom. som följer:

2 §

Verksamhet som lagen omfattar

(1 mom. *utesl.*)

— — — — —
Denna lag tillämpas dessutom på huvudmannen för Snellman-korkeakoulu för verksamhet enligt ett tillstånd att driva läroanstalt som beviljats med stöd av 4 §. (Nytt)

8 §

Kalkylerad statsandelsgrund

Den årliga statsandelsgrunden till läroanstalter inom det fria bildningsarbetet beräknas

(3 och 4 punkterna som i RP)

5) i den (*utesl.*) läroanstalt som avses i 2 § 7 mom. genom att det för läroanstalten fastställda antalet *studerandeveckor* multipliceras med det per prestation bestämda priset per enhet enligt vad som föreskrivs nedan.

9 §

Statsandelens belopp

Huvudmän för folkhögskolor, medborgarinstitut och sommaruniversitet beviljas statsandel

till 57 procent samt huvudmän för studiecentraler och idrottsutbildningscentrer till 65 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §. Huvudmannen för (*utesl.*) den läroanstalt som avses i 2 § 7 mom. beviljas statsandel till 57 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §.

11 §

Pris per enhet

— — — — —
Priset per enhet för den (*utesl.*) läroanstalt som avses i 2 § 7 mom. är det samma som det ograderade priset per enhet för folkhögskolor. Priset per enhet minskas med det belopp som motsvarar internatets andel enligt vad som närmare bestäms genom förordning av statsrådet. Priset per enhet kan i fråga om hyreslokaler höjas så som bestäms om folkhögskolor och idrottsutbildningscentrer i 11 mom. samt på basis av en specialuppgift som ålagts i utbildningsuppgiften enligt vad som närmare bestäms genom förordning av statsrådet. I fråga om mervärdesskatten iakttas 13 a §.

— — — — —
Denna lag träder i kraft den (*utesl.*) 2002.
(2 mom. som i RP)

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att ordnandet av Snellman-korkeakoulus finansieringsgrund genom lag-

stiftningen om fritt bildningsarbete inte leder till minskad statsfinansiering av medborgarinstitut, folkhögskolor, studiecentraler, idrottsutbildningscentrer och sommaruniversitet.

KuUB 5/2002 rd — RP 36/2002 rd

Helsingfors den 13 juni 2002

I den avgörande behandlingen deltog

vordf. Jukka Gustafsson /sd
medl. Tapio Karjalainen /sd
Tanja Karpela /cent
Inkeri Kerola /cent
Irina Krohn /gröna
Markku Markkula /saml
Margareta Pietikäinen /sv

Osmo Puhakka /cent
Leena Rauhala /kd
Säde Tahvanainen /sd
Ilkka Taipale /sd
Irja Tulonen /saml
Unto Valpas /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.

RESERVATION

Motivering

Regeringen föreslår i sin proposition RP 36/2002 rd att lagen om fritt bildningsarbete skall ändras för en enda läroanstalts skull. I och med den föreslagna lagändringen skulle lagen om fritt bildningsarbete också komma att gälla en läroanstalt som vad arbetsformen beträffar inte uppfyller ett enda krav i nämnda lag. Detta prejudikat kunde i framtiden öppna dörrarna för många andra läroanstalter, organisationer och sammanslutningar att få in verksamhet som inte uppfyller kännetecknen på bildningsarbete in under lagen om fritt bildningsarbete. Lärarutbildning hör exempelvis inte till sådana uppgifter och är förbjuden för de folkhögskolor som omfattas av lagen. Lagstiftningen bör inte anpassas till enskilda fall utan läggas till grund för en likabehandling av alla aktörer inom branschen.

I 1 § i lagen om fritt bildningsarbete betonas ett helhets perspektiv som gäller för fritt bildningsarbete, men om lagens räckvidd utsträcks

till att även gälla Snellman-korkeakoulu tillförs en ny aspekt, en läroanstalt som främst utbildar lärare för barn i grundskoleåldern. Enligt förslaget skulle statsandelen till läroanstalten bestämmas utifrån bestämmelserna om folkhögskolor, något som eventuellt kunde strama åt driftsfinansieringen till folkhögskolorna. Lärarutbildningen vid Snellman-korkeakoulu bör finansieras på samma sätt som annan lärarutbildning. Lagen om fritt bildningsarbete kan inte vara en kanal för finansiering av lärarutbildning.

Det är helt vanskligt att Snellman-korkeakoulu skall omfattas av lagen om fritt bildningsarbete och därför bör finansieringen till läroanstalten i framtiden ske så att pengarna till fritt bildningsarbete inte rörs. Snellman-korkeakoulu bör lämnas utanför lagen om fritt bildningsarbete.

Förslaget

Med stöd av det ovan anförda föreslår jag

att lagförslaget förkastas.

Helsingfors den 13 juni 2002

Leena Rauhala /kd